

CZYTANIE ZE ZROZUMIENIEM

Władysław Stanisław Reymont podróżował wiele i często zmieniał miejsce pobytu. Zachłanne odkrywanie świata nastąpiło w momencie, gdy na rodzinnej Wolbórze (piotrkowskie) rozległ się regularny stukot kolejowych kół. Magistrała kolejowa Warszawsko-Wiedeńska zaszczyliła pisarza „dziedzictwem podróżowania”, które zostało - jak wykazało życie - spożytkowane w rozlicznych wojażach.

Doświadczenia z podróży, podparte żywą wyobraźnią i talentem, zaowocowały serią opowiadań, świetnymi charakterystykami typów ludzkich, barwnym językiem, przygodami i zwyczajami. Reymont miał wielu przyjaciół wśród ziemian i cenił sobie ich przyjaźń. W środowisku tym poznał wybitnych ludzi kultury, którzy działalność gospodarczą stale łączyli z zainteresowaniem literaturą, wykraczającym poza ramy czytelnictwa.

W majątku Florianów w pow. nowogrodzkiem u Tadeusza Bochwica oprócz Reymonta gościła Eliza Orzeszkowa, a także Józefostwo Kotarbiński z młodym Tadeuszem, filozofem, logikiem, prezesem PAN. Na murawie, w parkowej scenerii organizowano wieczory literackie i muzyczne, recytacje wierszy i pierwsze czytanie jeszcze nie wydanych dzieł. Eliza Orzeszkowa przybywała tu z pobliskiego Grodna, gdzie miała swój dworek. Dwukrotna kandydatka do Nagrody Nobla (po raz pierwszy w 1905 roku kandydowała z Henrykiem Sienkiewiczem, który nagrodę tę uzyskał) tak jak i Reymont, wśród ogólnej apatii i zwątpienia, podtrzymywała narodowego ducha i wiarę w lepszą przyszłość, gromiąc przy tym surowo, ale serdecznie nasze społeczne i towarzyskie przywary. Autorka „Nad Niemnem”, „Gloria victis” i „Meira Ezofowicza”, zagorzała emancypantka, wysoko oceniała prace Reymonta i w liście do Bochwica pisała: *Jest bardzo prosty, serdeczny - jest spomiędzy młodych twórców polskich najgenialniejszy, najczystszy, ojczyźnie najwierniejszy i o nią najdbalszy. Socjalizmy, kosmopolityzmy, nihilizmy żadne w głowie ani w sercu mu nie zawróciły.*

(...)

Reymont przeplatał pracę twórczą wędrówkami po Europie i po kraju. W 1894 roku odbywa pielgrzymkę do Częstochowy. Wtopiony w ciżbę pątników rejestruje rozmowy, zachowania, obrazy - czerpie natchnienie. *Nieźle już odróżniam szlachtę zagonową od chłopów i od tej garstki z Pragi. Chłopi idą zawsze kupą, rozkładając się na największym słońcu i beładnie, mają rysy grubsze, ale mniej zmęczone. Szlachta skupia się koło wozów, zajmuje ławki przy stolikach, szuka cieniów, wybiera drogi lepsze, ciszej mówi; są dyskretniejsi w różnych funkcjach i mają w twarzach, przeważnie regularnych, jakąś cichość i godność, zamkniętą w sobie - relacjonował pisarz.*

Piotr Załęski, *Pisarz - podróżnik*. [w:] „Poznaj swój kraj” 11/2000, s. 14-15.

1. W zamieszczonym fragmencie Władysław Stanisław Reymont został przedstawiony jako:

- A) laureat Nagrody Nobla
 B) artysta
 C) patriota
 D) domator

2. Impulsem do odkrywania świata było dla pisarza:

- A) otwarcie linii kolejowej
 B) zaproszenie od Bochwica
 C) uznanie E. Orzeszkowej dla jego twórczości
 D) spotkanie z T. Kotarbińskim

3. Opowiadania Reymonta powstawały na skutek:

- A) rozmów z ludźmi
 B) obserwacji życia społecznego
 C) odbywania częstych podróży
 D) pojawienia się nowych prądów w polityce

4. Pisząc o Reymoncie E. Orzeszkowa zwróciła uwagę na jego:

- A) patriotyzm
 B) osobowość
 C) twórcze aspiracje
 D) przywary społeczne

5. Z tekstu wynika, że E. Orzeszkowa:

- A) unikała rozgłosu
 B) pisała „ku pokrzepieniu serc”
 C) była tradycjonalistką
 D) interesowała się życiem kulturalnym kraju

6. Różnice między szlachtą zagonową a chłopami Reymont upatrywał w ich:

- A) wyglądzie B) mentalności
 C) manierach D) upodobaniach

NAUKA O JĘZYKU

7. Prawidłowo nazwano część mowy:

- A) mój - spójnik B) tamtędy - zaimek
 C) może - partykuła D) ale - przyimek

8. Prawidłowo określono formę zaimka w zdaniu:

- A) Zdradź mi tajemnicę. - celownik
 B) Nie widział tego filmu. - dopełniacz
 C) Nie słyszeliśmy o nich. - narzędnik
 D) Zobaczył je na leśnej ścieżce. - biernik

9. Zaimek rzeczowny występuje w zdaniu:

- A) Dał jej kilka wskazówek.
 B) To są jej notatki.
 C) Nie znam jej.
 D) Jej wypracowanie jest najlepsze.

10. Rodzaj niemęskoosobowy ma przymiotnik w zdaniu:

- A) Usłyszeli ciekawe propozycje.
 B) Zachwycili się wspaniałymi krajobrazami.
 C) Nie mieli dobrych pomysłów.
 D) Spotkali sympatycznych ludzi.

11. Nieprawidłową formę ma liczebnik w zdaniu:

- A) Nie było dwojga dzieci.
 B) Zabrakło dwóch ludzi.
 C) Opiekowała się dwoma pisklętami.
 D) W sali było dwoje drzwi.

12. Prawidłowo nazwano nieosobową formę czasownika:

- A) rozbito - forma nieosobowa zakończona na -to
 B) pomógłszy - imiesłów przymiotnikowy bierny
 C) czytając - imiesłów przysłówkowy współczesny
 D) stłuczony - imiesłów przysłówkowy uprzedni

13. Błędnie utworzono imiesłów:

- A) zniósłwszy B) zląkłszy
 C) piekłszy D) zamykawszy

14. Zdaniem bezpodmiotowym jest wypowiedzenie:

- A) Zawiadamia się o niebezpieczeństwie.
 B) Przyniesiono paczkę.
 C) Przyszli za późno.
 D) Pada od samego rana.

15. Błędnie zbudowano zdanie:

- A) Pisząc wypracowanie, korzystał z notatek.
 B) Pływając w basenie, woda zalewała jej oczy.
 C) Spacerując po lesie, zobaczyli sarnę.
 D) Idąc po schodach, nagle zgasło światło.

16. Prawidłowo zestawiono synonimy w szeregu:

- A) ziemia - grunt
 B) sztuka - sztuka
 C) arogancja - grzeczność
 D) laik - ignorant

17. Nie mówimy:

- A) Spotkał Indian.
 B) Jest mieszczanem.
 C) Zaprosił Amerykaninów.
 D) Pomaga chrześcijaninowi.

18. Błędnie napisano:

- A) napewno B) z tamtąd
 C) myślistwo D) doractwo

LITERATURA

19. W wojnie trojańskiej walczył:

- A) Odyseusz B) Midas
 C) Orfeusz D) Agamemnon

20. Hektor poległ w wojnie trojańskiej, ponieważ:

- A) zabrakło mu ducha walki
 B) źle postugiwał się bronią
 C) bogowie wspierali jego przeciwnika
 D) nie miał dobrej zbroi

21. Achilles zabił Hektora, a następnie:

- A) znieważył jego zwłoki
 B) oddał jego zwłoki królowi Troi
 C) modlił się do bogów o przebaczenie
 D) wyprawił mu godny pogrzeb

22. W drodze do Itaki Odyseusz zatrzymał się na wyspie:

- A) Kiklopa B) Kirke
 C) Słońca D) Kalipso

23. Będąc u Alkinoosa, Odyseusz nie chciał powiedzieć, kim jest, lecz zdradziła go:

- A) jego duma
 B) jego sprawność sportowa
 C) pieśń aoida o Troi
 D) towarzysząca mu syrena

24. W eposie Homera dostrzegamy:

- A) rozbudowane porównania
 B) walkę dobra ze złem
 C) podział tekstu na pieśni
 D) morał

25. Do zadań Heraklesa należało:

- A) wyczyszczenie stajni Augiasza
 B) wyprowadzenie z Hadesu Cerbera
 C) zdobycie złotych jabłek z ogrodu Hesperyd
 D) sprowadzenie trzody Gerionesa

26. Faeton prosił Heliosa, by:

- A) uczynił go nieśmiertelnym
 B) wyposażył go w siłę i mądrość
 C) wprowadził go na Olimp
 D) pozwolił powozić słonecznym rydwanem

27. Phileas Fogg wyruszył w podróż dookoła świata, ponieważ:

- A) chciał poznać inne kraje
 B) ukrywał się przed policją
 C) założył się o dużą sumę pieniędzy
 D) chciał dowieść słuszności swych racji

28. Phileas Fogg i Obieżyświat zawitali do:

- A) Indii B) Japonii
 C) Rosji D) Egiptu

29. Podmiot liryczny wypowiada się w utworze pt.:

- A) „Prośba o wyspy szczęśliwe” K. I. Gałczyńskiego
 B) „Sposób na Alcybiadesa” E. Niziurskiego
 C) „Niektożry lubią poezję” W. Szymborskiej
 D) „Pieśni” J. Tuwima

30. Cechą powieści jest:

- A) strofa B) narracja
 C) fabuła D) epizod